

משרד החינוך

א/אלול/תשס"ח

01/09/2008

שולחן עגול- "שנה ירוקה" במערכת החינוך

מפגש עם הארגונים הירוקים

דברי פתיחה - פרופ' יולי תמיר :

המפגש היום הוא חלק מתהליך מתמשך של חשיבה משותפת לנושאים של פיתוח בר קיימא לסוגיות של איכות הסביבה. קיימים ניצנים של שינוי התנהגות מרמת תלמידים ועד רמת קהילה. מבנה המפגש היום אינו מקרי ויש שותפות בין שני המשרדים לצורך הטמעה בשטח. נוכחים כל הגורמים המשפיעים ברמת מטה משרד החינוך, נציגי המחוז במשרד החינוך, נציגי המשרד להגנת הסביבה ונציגי הארגונים הירוקים.

הצגת עשיית המשרד עד כה - דר' חנה ויניק

פרופ' יולי תמיר יצרה תשתית של עשייה שמאפשרת לנו לעלות מדרגה בתהליך קידום חינוך לפיתוח בר קיימא. להלן תקציר ההליכים שבוצעו :

- נכתבה תוכנית אסטרטגיה של פיתוח בר קיימא מבוססת על התוכנית הבינלאומית (בפורום המועצה הכלכלית לאירופה בחסות האו"ם) שישראל הייתה שותפה בגיבושה.
- המסמך מבליט עקרונות לפיתוח בר קיימא שאותם יש להטמיע במסגרת הפורמאלית והבלתי פורמאלית כאחד.
- במגמה להעלות העניין לסדר היום הלאומי, בכל שנה ייבחר נושא מסויים. בשנת הלימודים תשס"ט נבחר היבט המיחזור. (בקונטקסט של ניהול משאבים, צריכה נבונה, חיסכון, טיפול בפסולת באמצעות סילוק ומיחזור).
- בתחילת השנה יתפרסם חוזר מנכ"ל המפרט את העקרונות המנחים לפיתוח בר קיימא.
- פותח מסמך של עקרונות פיתוח בר קיימא וביטויים בתוכניות הלימודים במקצועות ובתחומים בראייה רב תחומית.
- המשרד מדגשי את העיסוק בנושא תוך למידה ועשייה למען הסביבה במסגרת בית הספר, כמו גם בסביבה ובשיתוף עם הקהילה.
- נוצרו מנגנוני שיתוף פעולה עם משרדי ממשלה אחרים ועם השלטון המקומי. מפגש זה פותח ערוץ חשוב נוסף של שיתופי פעולה.
- החל מערך של הכנת כ"א, ובכלל זה מורים מובילים ומנהיגות.
- התקיימה סדנת מנהיגות בהשתתפות נציגי משרד (מתחומי דעת שונים) נציגי משרד להגנת הסביבה וארגונים ירוקים.
- מופעלים פרויקטים שונים בבתי ספר, ובכללם הסמכת גני ילדים ובתי ספר ירוקים.
- נערך סקר בדיקת מצב מצוי ביחס למיחזור בבתי ספר יסודיים.

שרת החינוך, פרופ' יולי תמיר הציגה מצגת "שנה ירוקה"

- הצגת רציונאל

- בכל בית ספר תוקם פינת מיחזור . (נייר, סוללות, מיכלי שתייה).
- יתקיימו כנסים בנושא קיימות והראשון ב-8.9.08 "בנושא שנה ירוקה".
- יתקיימו תחרויות לעידוד בנושא.
- אירוע ארצי בט"ו בשבט ובמועדים שונים לאורך שנה"ל
- בתי ספר ייחשפו ל"סל של הצעות לפעילויות" כגון אימוץ אתרים.
- אתר - יושק פורטל בנושא פיתוח בר קיימא.

מדברי המשתתפים :

- "תיירות אקולוגית ישראל" - אחראית באזורים טבעיים השומרת על הסביבה ומשפרת את רווחת התושבים. עמותה הפועלת לקידום התיירות האקולוגית באמצעות פעילות שיווק, פרסום, הדרכה ייעוץ, מכירת מוצרים אקולוגיים, ניהול פרויקטים ומחקר. באפשרותם להתחבר לפרוייקט של בית הספר שיש לו התחלה וסוף לבית ספר וליצור קשר בינו לבין הקהילה במטרה להכשיר את אנשי בית הספר שימשו עוגן מקומי בקהילה.
- " האגודה הישראלית לאקולוגיה"- הכלי העיקרי הם המורים לכן חשוב לקיים קורסים של מורים מובילים , אשר יקבלו ידע על הגופים השונים ויציעו אפשרויות של קשר ושימוש בידע.
- מכון דוידסון מציע להזמין מדענים ונמצגי ארגונים ירוקים לכנסים והשתלמויות.
- המלצה להכניס את כל הנושאים הקשורים לסביבה וקיימות לסמינרים.
- הארגונים הינם תנאי הכרחי לקבלת ידע והדרכה בנושאים השונים.
- המיחזור (כעוגן ראשוני) הינו דבר נקודתי הסיבה שהוא נבחר כיוון שהוא קל ליישום.
- העיסוק בחינוך סביבתי מהווה הזדמנות שחוצה עסקים, ויוזמות במערכת החינוך. זוהי פלטפורמה לחשיבה מחודשת לקהילה, ויש להרחיבה בחינוך הבלתי פורמלי.
- החינוך הסביבתי מאפשר לצאת לסיורים אקולוגיים ולפעילות אקולוגית אורבנית, יש ליצור מנופים ולהקים מארג של פעילויות והצעות שיצאו מתחומי בית הספר לחינוך הבלתי פורמלי.
- "אדם טבע ודין" – מברכים על כך שהמשרד לפני שמגבש מדיניות מקשיב למקצועיים. הם מעוניינים להציע אזרחות פעילה ואקטיביזם, חינוך למעורבות ולדמוקרטיה. איכות הסביבה הינו נושא רחב ורב תחומי ומשולב בלימודי המולדת החברה והאזרחות. חשוב למנף אותו במסגרת מועצות נוער

- יש לדאוג שהעשייה של המיחזור או כל נושא אחר לא יהפוך להיות בנאלי .
- איכות הסביבה עוסק במוסר ובצדק כמרכיב חשוב בחינוך.
- יש להציב חזון מאוד גבוה כיוון שהנושא הזה הוא אתוס ציוני חדש שאין לו מתנגדים והוא חוצה מגזרים.
- שרת החינוך מזמינה שותפים בתכנון מסמך של זכויות ירוקות – ביום זכויות הבינלאומי.
- משרד החינוך מוביל אופק פדגוגי- בראיה רב צדדית- מעבר משינון בלמידה - לפיתוח חשיבה ובניית ידע, לחשיבה טיעונית ולטיפול בדילמות לקבלת החלטות ולנקיטת עמדה.
- "מכון השל" - מציע שיהיה אופק קיימות חדש יש כאן הזדמנות ללמוד אקולוגיה ולהתייחס לאקולוגיה .
- " בשביל האופניים"-הטמעת הרגלים של פעילות גופנית בשגרת היום אצל התלמידים, שיפור איכות הסביבה והגברת הבטיחות בסביבת בית הספר.
- "מגמה ירוקה"- מבקשים להמשיך את הקשר הני"ל ולקבל הסמכה על המערכים באופן מסודר.
- הובטח ע"י משרד החינוך כי כל מה שכרוך באישורים יהיה באופן מסודר והאישור יהיה קביל.
- "איגוד נשים אקדמאיות"- מציעים להפוך את התלמידים לאקטיביזם בנושא חוק התכנון והבנייה, כך שהם יכלו להשפיע באופן דמוקרטי. כדי הפוך את בית הספר ליחידה סביבתית ויש להעניק תקציבים.
- קיימת התרופפות נושא קטיף פרחי הבר ויש לתת את הדעת לכך ולהפיק לקחים.
- מן הראוי שפיתוח בר קיימא יטופל בראיה אינטגרטיבית, רב תחומית ובין תחומית במסגרות הפורמאליות, אך גם בבלתי פורמאליות, וכן יינתן דגש על עשייה. בית הספר יהיה חלק ממערך כולל של יישוב וקהילה.
- "הכפר הירוק"- להשקיע את המשאבים לכל מגזרי המורים, ברגע שתפיסתם תשתנה הם יצליחו להטמיע את נושא הקיימות בתוך המערכת שותף.
- הקמת כיתות למנהיגות סביבתית, ותנועות נוער ירוקות. הכפר הירוק מציע תוכנית לנוער ירוק כדי ליצור כר לאקטיביזם סביבתי שפתוח להמונים.
- מכון ערבה – מציע לחייב את כל המכללות לשלב את נושא הקיימות בכל תחומי לימוד הדעת וליצור שילוב של סטודנטים במערכת החינוך . מכון ערבה יוצר פרויקטים משותפים לנוער מאילת ולנוער בעקבה שעוסקים בסוגיות סביבתיות משותפות. מציע פעילות לחינוך סביבתי ודו קיום במטרה ליצור שיתוף פעולה.

- "תאגיד אלה" – פועלים בבית הספר ועוסקים ביישום הלכה למעשה. היום הם מציעים חומר עיוני הסברתי מה קורה בתהליך המיחזור.
- נציג המשרד להגנת הסביבה – מברך על התהליך ועל המפגש. מציע מעורבות פעילה של הנוכחים. מציין בהערכה את הצגת הדברים על ידי שרת החינוך. מציע כי החינוך הסביבתי יתחיל מהגיל הרך – היום קיימת הסמכה לגנים ירוקים.
- קק"ל - מציע תוכנית עם הקופסא הכחולה לגלאי הגן ולבתי הספר היסודיים. פרויקט נוסף בט"ו בשבט עץ לכל תושב- יתקיים יום עיון בנושא ע"י קק"ל.
- יום ניקיון בינלאומי יתקיים ב- 3 לנובמבר.
- הצעה להקים מועצת תלמידים כלל עולמית שתיהיה פעילה באונסקו.

שרת החינוך מסכמת ומציינת את חשיבות הפגישה.

מדגישה כי השנה משיקים "שנה ירוקה", אך היא פתח לפעילות לאורך שנים.